

QUADERNS GADESO

ANÀLISI DE LA REALITAT SOCIOECONÒMICA DE LES ILLES BALEARS. Nº 109. OCTUBRE 2007

DESCONFIANÇA

El coneixement de la confiança dels ciutadans i dels distints agents socials i econòmics és fonamental per poder avaluar la situació i les perspectives econòmiques d'un determinat país o comunitat autònoma. Quan ens referim a "confiança" incloem distints aspectes que configuren la vida de la ciutadania.

Per un costat, es tracta d'avaluar la confiança present i futura en la nostra situació econòmica. Per un altre, analitzar el nivell de confiança present i futur que es té respecte a la situació econòmica familiar. Aquesta investigació es realitza, com és habitual, a cada una de les illes.

Al mateix temps, s'inclou la percepció que tenen els ciutadans i ciutadanes en referència a temes claus com són el cost de vida, l'accés a l'habitatge i als béns d'equipament, l'ocupació laboral i la temporalitat. Finalment, es fa referència als nivells d'endeutament de les famílies de la nostra comunitat.

Incloem una taula que reflecteix les possibles causes estructurals que defineixen la disminució de confiança dels consumidors.

www.gadeso.org

ELS CONSUMIDORS A BALEARS (XI)

Baixa el nivell de confiança

Des de l'any 1996, Gadeso realitza l'Índex de Confiança dels Consumidors a Balears. Quaderns Gadeso publica des de l'any 2003 els resultats dels esmentats índexs de confiança, investigació que es realitza dues vegades a l'any, els mesos d'abril i desembre (QG nº19, 28, 34, 44, 49, 63, 68, 84, 96, 101 i l'actual). Aquestes investigacions es realitzen seguint el model homologat de la Unió Europea (Eurostat).

Tal i com es pot comprovar a la taula adjunta, els ciutadans i ciutadanes de la nostra comunitat manifesten un nivell de confiança global negatiu (-1), quan l'any 2006 aquest índex era de +1.3.

Aquesta tendència negativa té com a causa bàsica la percepció altament negativa de l'economia familiar (-2.9). Per poder comprendre millor aquesta percepció negativa, pot ser interessant acudir al número 101 de Quaderns Gadeso (juliol 2007), on es fa referència precisament als distints factors que condicionen l'economia familiar.

En canvi, es mantén en nivells positius, idèntics a l'any 2006, la confiança en l'economia general (+1.9). Aquesta té el seu fonament en una temporada alta turística amb bones xifres pel que fa a número de visitants i ocupació, així com les perspectives per la propera temporada alta, encara que segueix preocupant l'elevat índex d'estacionalitat de la nostra activitat turística.

En qualsevol cas, els ciutadans de la nostra comunitat no perceben que les bones dades de l'economia general (situada en índexs positius) repercuteixin de manera equilibrada a l'economia familiar, que, com ja s'ha dit, es troba situada en índexs negatius).

Aquesta constatació és significativa i rellevant, i més si es té en compte que a partir d'uns beneficis empresarials adequats, és necessari que l'activitat productiva tingui com a beneficiaris a l'economia general i familiar i, de manera global, a tota la societat on es troba immersa.

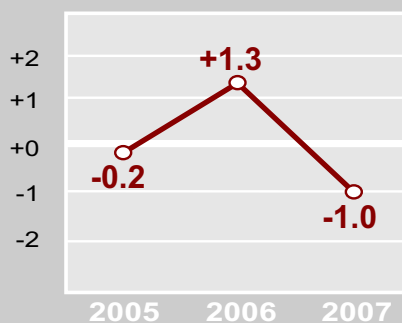
ÍNDEX CONFIANÇA CONSUMIDORS BALEARS

DESGLOSSAMENT: ECONOMIES GENERAL I FAMILIAR

	2007	2006	2005
Economia familiar	-2.90	+0.70	-1.20
Economia general	+1.90	+1.90	+0.80
	-1.0	+1.3	-0.2

Font: Índex confiança consumidors. Octubre 2007. Baròmetres Gadeso

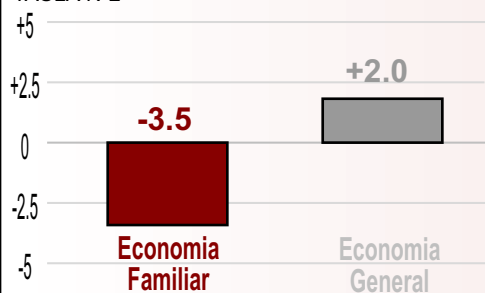
ÍNDEX GLOBAL

ECONOMIA FAMILIAR vs. ECONOMIA GENERAL

MALLORCA (-1.5)

TAULA N°2

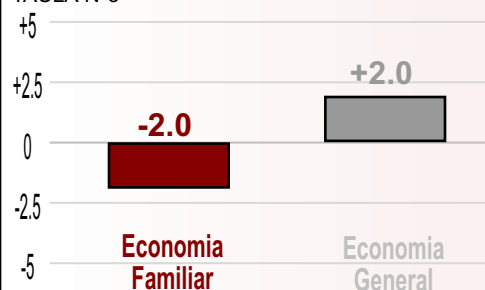
L'índex de confiança general respecte a l'economia de Mallorca és negatiu (-1.5), quan l'any 2006 era positiu (+3.3). Aquesta baixada rellevant en en nivell de confiança es deu tant a l'economia familiar com a la general, encara que amb distinta intensitat. La percepció de l'economia general es situa en positiu (+2), però baixa quasi tres punts respecte l'any passat. L'economia familiar es situen en nivells de confiança molt baixos (-3.5) i baixa més de dos punts respecte el 2006.

Si es contempla el conjunt de les Illes, Mallorca es situa per sota de la mitjana, si ens referim a l'economia familiar, mentre que el nivell de confiança positiva en l'economia general es manté a la mitjana, i és idèntic als de Menorca i Eivissa.

Font: Baròmetres Gadeso. Octubre 2007

MENORCA (0)

TAULA N°3

A Menorca, com els anys anteriors, és on es posa de manifest una situació més estabilitzada. Si analitzem l'evolució del nivell de confiança, veurem que es manté sense alts i baixos, el que es pot interpretar de manera positiva.

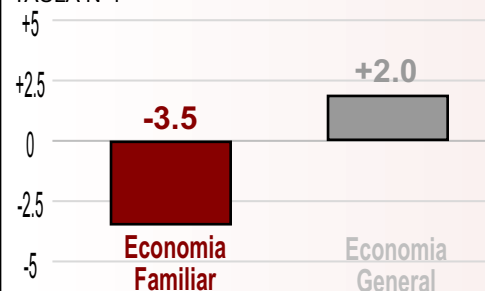
El nivell de confiança en l'economia general millora en un punt i mig, el que pareix significar que, encara que hi hagi dificultats dins l'activitat productiva de l'illa, hi ha una confiança de que aquesta situació es pot millorar.

On hi ha un canvi relativament significatiu, és en la percepció negativa respecte a l'economia familiar (-2), si bé és necessari ressaltar que es tracta de l'índex menys negatiu, essent inferior tant al conjunt com a cadascuna de les Illes.

Font: Baròmetres Gadeso. Octubre 2007

EIVISSA (-1.5)

TAULA N°4

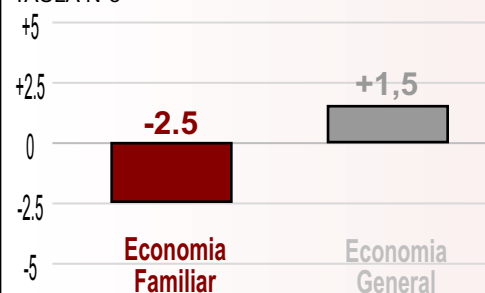
Tal i com es pot comprovar, els nivells de confiança de l'illa d'Eivissa són idèntics als de Mallorca, tant en l'economia familiar com en la general. Possiblement aquesta similitud és deguda a que el nivell de confiança positiu en l'economia familiar té el seu origen en les bones xifres de visitants i d'ocupació enregistrades durant la temporada alta.

Però, tal i com ocorre a Mallorca, no es percep que aquesta bonança de l'economia general repercuteixi a l'economia familiar. En el cas eivissenc es ressalten, més que a Mallorca, les conseqüències d'una temporada excessivament curta i d'uns contractes laborals cada vegada amb més temporalitat i precarietat i que afecta també a la petita empresa, emmarcada dins l'oferta complementària (comerç, restauració...).

Font: Baròmetres Gadeso. Octubre 2007

FORMENTERA (-1.0)

TAULA N°5

Pot resultar significatiu que el nivell de confiança en l'economia familiar a Formentera, encara que positiu (+1.5), sigui més baix que a la resta de les illes. Per poder comprendre aquesta xifra, pot ser sigui necessària acudir a la percepció dels residents a l'illa, que comencen a intuir que, a determinats moments, es produeix una excessiva massificació a que mitjan termini pot repercutir negativament al producte turístic de Formentera. Aquesta percepció també la manifesten els seus visitants, tal i com es pot comprovar al número 108 de Quaderns Gadeso (octubre 2007), dedicat a analitzar l'opinió dels turistes de Menorca, Eivissa i Formentera.

El nivell de confiança en l'economia familiar és negatiu (-2.5) i es situa per sota de la mitjana de la comunitat (-2.9)

Font: Baròmetres Gadeso. Octubre 2007

REGRESSIÓ DE L'ECONOMIA FAMILIAR

El ciutadà percep que, malgrat els avantatges de la moneda única, des de l'entrada de l'euro l'accés als béns de consum immediats i quotidians han sofert uns augments molt notables. De fet, es té una percepció de que l'any 2007 aquests productes experimentaran un augment de preu.

Quan parlem de cost de vida ens referim fonamentalment a aquests béns de consum i no a altres tipus de béns, que són analitzat a les següents taules.

Continua essent l'assignatura pendent. Encara que sembla que hi ha una certa desacceleració en els preus de l'habitatge, el tipus d'interés de les hipoteques ha augmentat els darrers anys.

El quadre adjunt ens mostra el percentatge de persones que considera impossible poder adquirir un habitatge en els propers dos anys. Com es pot comprovar, aquesta xifra augmenta de manera constant any rere any.

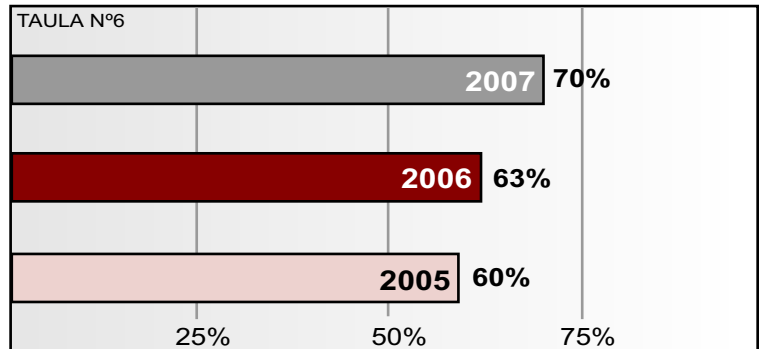
La majoria de ciutadans i ciutadanes (78%) consideren que resulta i resultarà molt difícil l'accés a béns d'equipament (adquisició de vehicle, despeses importants a l'habitatge...).

De fet, l'augment de dificultat d'accés a aquest tipus de béns és espectacular i pot afectar al denominat consum interior. En definitiva, si ha augmentat el cost de la hipoteca, és lògic que s'experimenti una major dificultat per a l'adquisició de béns d'equipament.

És conegut que les nostres xifres d'atur són sensiblement baixes en relació al conjunt de l'estat. Com es pot veure a la taula adjunta, es considera que la situació de l'atur per l'any que ve pot ser sensiblement inferior a la de 2007 (només un 5% considera que l'atur pot augmentar).

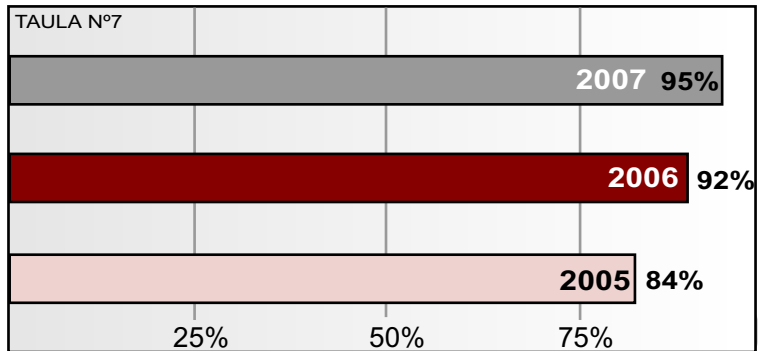
Però, al mateix temps, es manifesta una inquietud respecte a la progressiva temporalització i precarització de l'ocupació. Un 79% de persones opina que la precarització laboral segueix i seguirà augmentant.

AUGMENT COST DE VIDA 2007

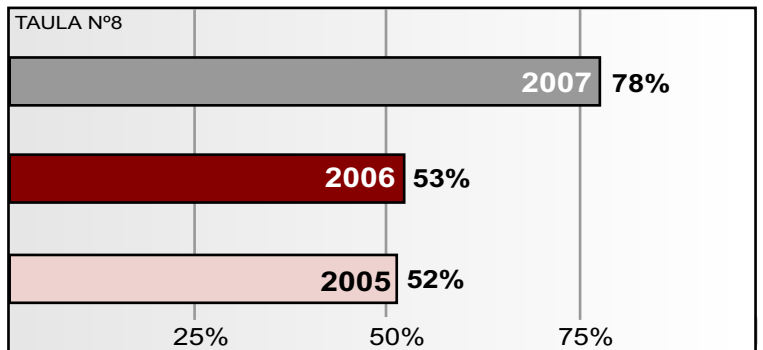
Font: Baròmetres Gadeso. Octubre 2007

DIFICULTAT ACCÉS HABITATGE 2007

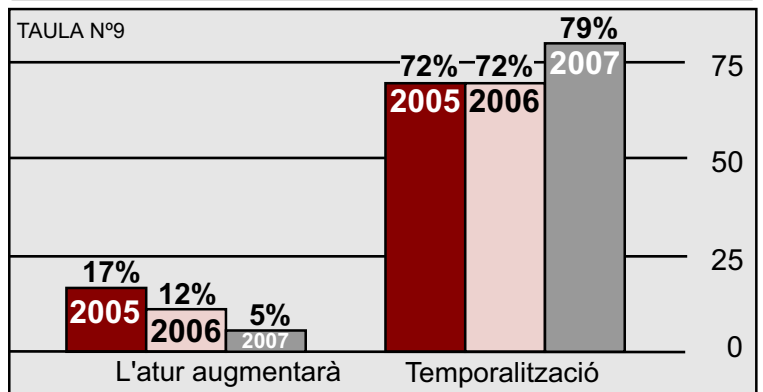
Font: Baròmetres Gadeso. Octubre 2007

DIFICULTAT BENS D'EQUIPAMENT 2007

Font: Baròmetres Gadeso. Octubre 2007

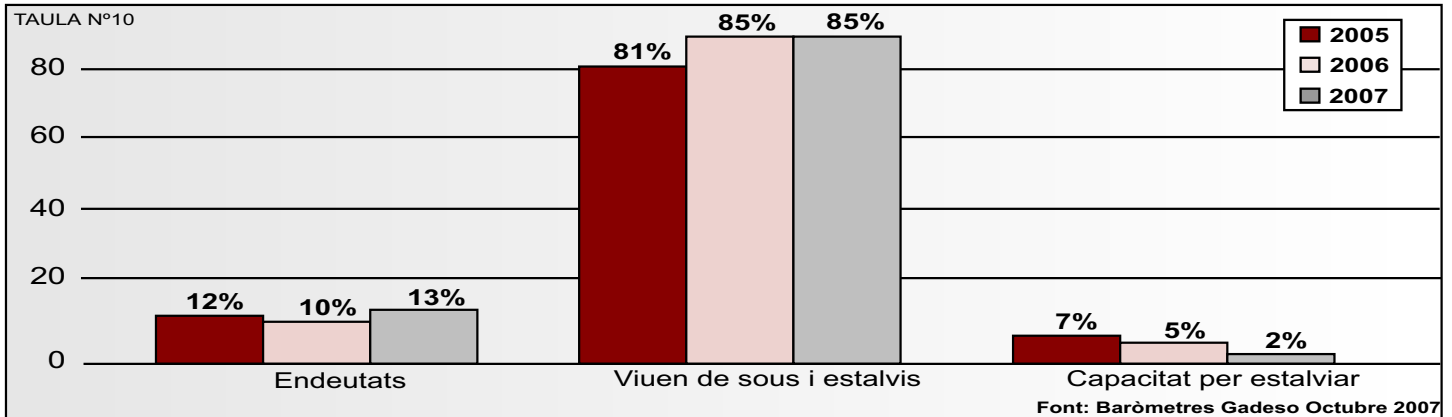
OCUPACIÓ LABORAL 2007

Font: Baròmetres Gadeso. Octubre 2007

CONTINUA EL FORT ENDEUTAMENT FAMILIAR

SITUACIÓ DE L'ECONOMIA DOMÈSTICA

Com es pot comprovar a la taula anterior, segueix augmentant l'endeutament familiar i al mateix temps disminueix la capacitat d'estalvi. No obstant, aquestes dades globals mereixen una reflexió més pormenoritzada.

Són un 85% les famílies que manifesten que "Viuen del sous i dels estalvis". De fet, un 27% manifesten que es veuen obligats a viure dels estalvis, mentre un 58% afirma que pot cobrir les seves necessitats bàsiques amb el sou que guanya.

Les famílies que manifesten que estan fortament endeutades són un 13% del total, tres punts més que l'any 2006, però al mateix temps també disminueix el nombre de

persones que manifesten tenir certa capacitat d'estalvi: el 2% (enfrent del 5% de l'any passat). Aquesta situació respecte a la capacitat d'estalvi s'agreuja si es considera que es mantenen pràcticament estables les perspectives respecte als propers mesos.

De fet, aquesta taula adjunta és complementària a les dades presentades al número 101 de Quaderns Gadeso (juliol 2007), on s'analitza la situació de l'economia familiar, especialment de les classes mitjanes i mitjanes baixes que es troben immerses en una hipoteca: el salari familiar en sous reals no ha augmentat, mentre que sí ho ha fet els interessos hipotecaris i es

mantenen nivells molt elevats de temporalitat i precarietat. Això condueix de manera inevitable a un fort endeutament familiar i a la progressiva disminució de la capacitat de la ciutadania per poder estalviar.

Seria interessant fer una anàlisi més pormenoritzada de les noves formes de compra aplaçada, fonamentalment amb les tarjetes de crèdit, que augmenten l'endeutament familiar.

Al mateix temps, és preocupant que Balears sigui una de les comunitats on més s'utilitzin les fórmules de "rebuts únics", on els interessos poden arribar a ser el 25% de la quota i que darrerament han sigut denunciats per diverses associacions de consumidors.

TAULA Nº11

PUNTS FORTS I PUNTS FEBLES DE L'ECONOMIA BALEAR

	PUNTS FORTS	PUNTS FEBLES
ECONOMIA GENERAL	<ul style="list-style-type: none"> - Destinació turística reconeguda - Bons índexs de visitants i d'ocupació - Bones comunicacions externes - Valors mediambientals 	<ul style="list-style-type: none"> - Model turístic en risc (estacionalitat...) - Destinació turística "madura" (necessitat reconversió zones turístiques) - Noves destinacions turístiques alternatives - Mà d'obra intensiva de baixa qualificació
ECONOMIA FAMILIAR	<ul style="list-style-type: none"> - PIB elevat - Nivell baix d'atur - Cert esperit emprenedor (autònoms...) - Elevat "know how" turístic convencional 	<ul style="list-style-type: none"> - Ocupació temporal (precarietat) - Baix nivell de qualificació professional - Fracàs i abandonament escolar - Baix índex d'alumnes a estudis superiors - Dificultat compaginació vida familiar i laboral

Font: Fundació Gadeso. Octubre 2007